

Visie op Verantwoorde Kraamzorg

samenvatting

Verantwoorde kraamzorg, visiedocument

Waarom een visiedocument?

In de meeste zorgsectoren wordt gewerkt aan het helder maken van de kwaliteit van de zorg die wordt geleverd. Ook in de kraamzorg hebben betrokken partijen belang bij het verkrijgen van kwaliteitsinformatie over de geleverde kraamzorg.

- Cliënten en verwijzers kunnen op basis van de informatie kiezen van welke kraamzorg(aanbieder) zij gebruik willen maken;
- Kraamzorgorganisaties en kraamverzorgenden tonen ermee aan dat zij kwalitatief goede kraamzorg leveren. Zij gebruiken de resultaten om de kwaliteit van de zorg waar nodig te verbeteren;
- De Inspectie voor de Gezondheidszorg gebruikt de informatie voor haar toezichtstaak;
- Zorgverzekeraars kunnen beter beoordelen welke kraamzorg zij inkopen;
- Verloskundigen¹ gebruiken de informatie bij het maken van samenwerkingsafspraken met kraamzorgorganisaties/ kraamverzorgenden.

Vanwege deze belangen zijn ActiZ (brancheorganisatie voor zorgondernemers), Sting, BTN (thuiszorg), ZN (brancheorganisatie voor zorgverzekeraars), IGZ (Inspectie), KNOV (verloskundigen), Consumentenbond, NPCF (cliëntenorganisaties) en het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport gezamenlijk het project Verantwoorde Kraamzorg gestart.

Het doel van het project is om in 2008 en 2009 één informatieset te maken voor alle betrokken partijen.

Voordat zo'n set gemaakt kan worden, is eerst een omschrijving nodig van 'verantwoorde kraamzorg'. Dat is gedaan in dit visiedocument, dat door alle bovengenoemde partijen is onderschreven. Verantwoorde kraamzorg bestaat volgens het visiedocument uit een zestal aandachtsvelden. Bovendien moet voldaan zijn aan vier randvoorwaarden.

De komende maanden wordt het geheel nader geconcretiseerd in een set van meetbare gegevens, prestatie-indicatoren genoemd. De resultaten die kraamverzorgenden behalen op deze indicatoren, vormen met elkaar de kwaliteitsinformatie. Deze informatie wordt openbaar gemaakt, zodat alle partijen daarvan gebruik kunnen maken.

Waarop is dit document van toepassing?

Het visiedocument is van toepassing op alle kraamzorg die gegeven wordt: thuis, in kraamzorghotels en bij poliklinische bevallingen waarbij kraamzorg aanwezig is. Hij geldt voor alle kraamverzorgenden, onafhankelijk van de organisatie- of contractvorm waarbinnen zij werkzaam zijn. Ook de vraag wie de zorg financiert is niet van belang voor dit document. Cliënten moeten altijd verantwoorde zorg ontvangen.

Verantwoorde kraamzorg kan alleen tot stand komen in samenwerking met verloskundige zorg. De verloskundige zorg maakt geen onderdeel uit van dit visiedocument, wel de

---

¹ Voor verloskundige kan ook verloskundig actieve huisarts gelezen worden

afstemming tussen de kraamzorg en de verloskundige zorg. Ook de samenwerking in de keten, zoals met de jeugdgezondheidszorg, draagt bij aan verantwoorde kraamzorg.

Wat is kraamzorg?

Kraamzorg is zorg die gericht is op het voorspoedige herstel van de moeder na de bevalling en op de integratie van het pasgeboren kind in het gezin. Hiermee wordt de basis gelegd voor een gezonde ontwikkeling van het kind. Daartoe biedt de kraamzorg verzorging, ondersteuning, instructie en voorlichting. Ook signaleert de kraamzorg eventuele risico's en problemen met de gezondheid en veiligheid van moeder en kind.

Kraamzorg is een belangrijk onderdeel van de zorgketen bij de geboorte. Een goede samenwerking met verloskundigen en de jeugdgezondheidszorg is essentieel voor een goede kwaliteit van zorg.

Wat is verantwoorde kraamzorg?

De zes aandachtsvelden van verantwoorde kraamzorg zijn

1. *Cliëntgerichtheid*

Cliëntgerichtheid betekent dat de kraamzorg tegemoet komt aan de wensen en behoeften van de cliënt, mits ze niet strijdig zijn met professionele opvattingen van de kraamzorg of met de indicatiestelling. Waarden en normen van de cliënt worden gerespecteerd.

2. *Lichamelijke gezondheid, psychisch welbevinden en veiligheid*

Kraamzorg draagt bij aan het herstel van de moeder en aan een goede start van het pasgeboren kind. Kraamzorg heeft als doel om de lichamelijke gezondheid van moeder en kind te optimaliseren, en ziekte en ongelukken te voorkomen. De kraamverzorgende ondersteunt het psychische welbevinden en de emotionele veiligheid van de gezinsleden. Zij spant zich in om te bewerkstelligen dat gezinsleden positief terugkijken op de kraamperiode.

3. *Integratie van het kind in het gezin*

De kraamverzorgende helpt de leden van het gezin zich aan te passen aan de nieuwe situatie en om een nieuw ritme te vinden in de dagelijkse bezigheden. De kraamverzorgende bevordert een goede interactie tussen de gezinsleden en het kind. Zij maakt hen alert op de verschillende signalen van het kind.

4. *Zelfredzaamheid ouders bij verzorging van het kind*

De kraamverzorgende streeft ernaar dat de ouder(s) de verzorging van het kind steeds meer overnemen. Uiteindelijk moeten zij hiertoe zelfstandig in staat zijn op het moment dat de kraamzorg wordt afgesloten.

5. *Voeding van het kind*

De kraamverzorgende stimuleert het geven van borstvoeding, maar ondersteunt de moeder bij het voeden ongeacht de keuze die zij heeft gemaakt.

6. *Vroegsignalering van risico's en problemen bij opvoeden en opgroeien*

De kraamverzorgende brengt enige tijd in een gezin door. Daardoor kan zij risico's en problemen bij het opvoeden en opgroeien van het kind binnen het gezin signaleren. Daarbij handelt de kraamverzorgende volgens landelijk bestaande afspraken.

Om verantwoorde kraamzorg te realiseren, moet aan vier randvoorwaarden worden voldaan:

1. *Er is een zorgplan opgesteld*

Het zorgplan dient verschillende doelen. Het is het document met alle relevante gegevens van en afspraken met de cliënt. Hierdoor dient het als communicatiemiddel tussen de diverse zorgverleners die bij de cliënt betrokken zijn. Met het plan worden geleverde zorg en evaluaties met de cliënt geregistreerd. Ook aanpassingen die in overleg met de cliënt of de verloskundige tot stand zijn gekomen, zijn vermeld in het zorgplan. Registraties uit het zorgplan kunnen gebruikt worden om aan te tonen dat verantwoorde kraamzorg is geleverd.

2. *Kraamverzorgenden en kraamzorgorganisatie zijn professioneel*

Kraamzorg wordt geleverd door een professional die beschikt over de competenties die beschreven zijn in het beroepsprofiel verzorgende, differentiatie kraamzorg². Kraamverzorgenden zijn in staat om de zorg uit het zorgplan zelfstandig, vakkundig en methodisch uit te voeren. Indien nodig passen zij deze zorg aan bij wijzigingen in de situatie van de cliënt.

Kraamverzorgenden houden zich ook aan werkafspraken die gelden binnen de organisatie waarin ze werken. De kraamzorgaanbieder ziet toe op een verantwoorde uitoefening van zorg. De kraamzorgaanbieder ondersteunt kraamverzorgenden door voorwaarden te scheppen die nodig zijn om deze zorg adequaat uit te voeren.

3. *Voldoende Informatie en communicatie*

De kraamzorgaanbieder informeert potentiële cliënten over visie, aanbod, werkwijze en leveringsvoorwaarden. Voorafgaand aan en tijdens de intake ontvangt de cliënt alle relevante informatie. Daarbij kan de cliënt zijn/haar wensen en voorkeuren kenbaar maken. Vervolgens worden er afspraken gemaakt over de duur en de inhoud van de zorg. Als er sprake is van een taalbarrière, levert de kraamzorgaanbieder inspanningen om een goede communicatie mogelijk te maken.

4. *Goede samenwerking met andere partijen*

De kraamzorgaanbieder spant zich in om afspraken te maken over de afstemming van zorg met andere zorgaanbieders, zoals verloskundigen. De kraamzorgaanbieder ondersteunt kraamverzorgenden in de samenwerking met andere beroepsgroepen. Zo zijn er duidelijke afspraken tussen de kraamzorgaanbieder en de verloskundige over de verdeling van verantwoordelijkheden en bevoegdheden.

---

² Movisie 2007